

Vel kvalifiserte

Hvert år håndplukkes åtte kandidater som får gjennomføre kvalifiseringsprogrammet ved Det odontologiske fakultetet i Bergen. Det innebærer langt mer arbeid enn hva en vanlig odontologistudent skal gjennom i løpet av et år. Så er dette også svært målrettede mennesker, som setter alle krefter til for å oppnå norsk autorisasjon som tannlege.

Takket være tannlegemangelen mange steder i Norge er det etablert gode ordninger for å kvalifisere tannleger som er utdannet utenfor EØS, til norsk autorisasjon. Det var Det odontologiske fakultet i Bergen som startet med et eget ettårig kvalifiseringsprogram, og én periode var det et tilsvarende tilbud i Oslo. Men nå må alle til Bergen igjen for å kvalifisere seg gjennom et slikt program. I tillegg er det kommet en ordning som gjør det mulig å kvalifisere seg til norsk autorisasjon gjennom Den offentlige tannhelsetjenesten. Det er ikke mange som har

fått anledning til det, men det er en fin ordning for dem det gjelder. I inneværende år er det tre personer som kvalifiserer seg på den måten. I fjor var det én. Avdelingstannlege Hildur Søhoel, som er ansvarlig for kvalifiseringsprogrammet i Bergen, sier at det går i retning av mer fleksible løsninger og kombinasjoner av kurs, praksis gjennom Den offentlige tannhelsetjenesten og undervisning ved universitetene. Tromsø-utdanningen kan komme til å bli med i en slik ordning om ikke lenge. Kvalifiseringen individualiseres mer og mer. Noen trenger ikke et helt kvalifiseringsår, og det er også muligheter for dem som trenger mer. Det går nemlig an å komme inn i grunnutdanningen, men dette vil aldri kunne bli aktuelt for flere enn noen få.

– Er det uheldig at ordningen med kvalifiseringsprogram ikke lenger finnes i Oslo?

– Ikke slik som situasjonen er i dag. Selv om det er rundt hundre personer som søker om autorisasjon hvert år,

viser det seg at vi aldri ender opp med flere enn de åtte kandidatene vi har kapasitet til her i Bergen. Færre enn åtte på ett lærested bør det helst ikke være. Det er en fordel at gruppen er stor nok til å forsvare at det er to instruktører. Dermed er det riktig at kvalifiseringsprogrammet bare går ett sted, så lenge tilbud og etterspørsel er slik som i dag, og vi er i balanse som nå. Det forutsetter at lista er plassert så høyt som den er, for å komme inn.

– Kommer årets kandidater fra hele Norge?

– Ja, så å si. Nå er riktignok ikke Nord-Norge representert denne gangen. Men det er mer en tilfeldighet. Samtidig legges det ekstra stor vekt på å kvalifisere Nord-Norge-kandidatene gjennom Den offentlige tannhelsetjenesten så langt det er mulig, for å sikre at de blir i landsdelen.

– Hvordan siler dere ut de kandidatene som skal gjennomgå kvalifiseringsprogrammet?

– I første omgang må de søke om norsk autorisasjon. Autorisasjonskontoret sjekker at papirene og utdanningen er i orden. Videre må de ha klart kravet om norskkunnskaper. Når alt dette er i orden, kan de komme til opptaksprøve. Det er den som er alfa og omega for opptak til programmet. Tannlegeutdanningen er ingen garanti, og av og til føler vi at de ikke er tannleger, de som kommer til opptaksprøve, selv om papirene er kontrollert og funnet gyldige. Vi tester nøye hva kandidatene kan og ikke kan, og vi er helt sikre på at de vi ender opp med, har en god basis. Vårt mål er at de skal klare avsluttende prøve etter ett år. I fjor besto syv av syv kandidater. Det er målet i år også. Den eneste grunnen til at det ikke skulle kunne gå i år, er at vi har hatt lærermangel i Bergen, noe som særlig har gått ut over disse kandidatene. Men nå er det i orden, og jeg tror vi skal klare å hente oss inn. Jeg håper det i hvert fall.

Avdelingstannlege Hildur Søhoel (t.v.) med de syv tannlegene som i år kvalifiserer seg til norsk autorisasjon.

– Hvem er det som kvalifiserer seg her i Bergen i år?

– Det er tannleger fra Bosnia-Hercegovina, Ecuador, Kasakhstan, Polen, Russland og Serbia. Vi får søkere fra hele verden, men erfarer at det er store variasjoner i kvalifikasjoner. Både individuelle, og fra lærested til lærested. Det er mulig å prøve inntil tre ganger, men erfaringen er at de som ikke klarer å komme inn første gang, også har problemer med å klare det de neste gangene. Skjønt, det er noen som leser seg opp, og noen få er heldige og får praksisplass, og når opp på den måten.

– Er det unge eller erfarne tannleger som kvalifiserer seg i Bergen?

– Det er alltid en sammensatt gruppe, med både nyutdannede og mer erfarne. De fleste av dem er i Norge fordi de har giftet seg med en nordmann. Tidligere dreide det seg oftere om flyktninger eller asylsøkere. En og annen er også kommet hit gjennom å jobbe som au pair, for så å forsøke å bli i landet, og kvalifisere seg til det opprinnelige tannlegeyrket. Men det er unntakene. I år er det flere av kandidatene som er godt voksne, mens det i fjor var en yngre gruppe. At de er voksne, betyr at de har erfaring, og det er positivt. Men det betyr også at i den grad ting skal avlæres, har de en større oppgave enn de yngre. Og det er en del gamle rutiner som skal avlæres, og en god del nytt som må læres. Dette er en vanskelig prosess, og disse kandidatene har et meget tøft studieår her i Bergen. Det er mer enn et års studium de skal igjennom. Det er snakk om å få med seg mest mulig av den kliniske delen av studiet. Det betyr at de har det travelt. I tillegg har de flere ting de strever med. Noen sliter med språket, selv om de har utmerket seg med å lære norsk på et år, eller to. Mange har en vanskelig økonomisk situasjon. Men de står på og takler situasjonen. Og i forhold til pasientene er de helt profesjonelle. For tiden, de tre

første månedene av vårsemesteret, er de i praksis i Den offentlige tannhelsetjenesten én dag i uken.

– Hvor får kandidatene jobb etter at de har fått autorisasjon?

– De fleste får jobb i Den offentlige tannhelsetjenesten. Erfaringsmessig får de mange jobbtillbud å velge i. Noen ender også opp som vitenskapelig personale her ved fakultetet. Flere av kandidatene har doktorgrad når de kommer til Norge. Det er dyktige folk vi har med å gjøre. De imponerer meg. Og jeg må si jeg blir opprørt noeng ganger, over kolleger som er ute etter å høre og fortelle om skandaler blant disse kandidatene. Alle studenter og tannleger gjør feil en gang i blant. Det gjelder også disse, og særlig når de føler seg usikre på nye rutiner. De kommer fra andre steder, har lært å gjøre ting annerledes enn oss. Men vi har kvalitetssikret dem og vet at de har det som skal til for å oppnå norsk autorisasjon i løpet av et år. Derfor reagerer jeg når kolleger som observerer at de er hjelpeløse i ett tilfelle, og overfører det til å gjelde personens kompetanse totalt sett, eller til og med trekker hele gruppen kandidater i tvil. Det er påfallende hvor mange som er ute etter skandalehistorier, og det vil jeg gjerne til livs. Jeg prøver derfor å gå grundig til verks, og plukker fra hverandre de negative historiene til det ikke er noe igjen av dem. Det viser seg gang på gang at det ikke er noe skandaløst i det folk ser ut til å nærmest kose seg med, avslutter Hildur Søhoel.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi